

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 koron.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Világi előfizetők helyeköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1. e
földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa
György könyvelő kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyzetett át

Haas Lipót

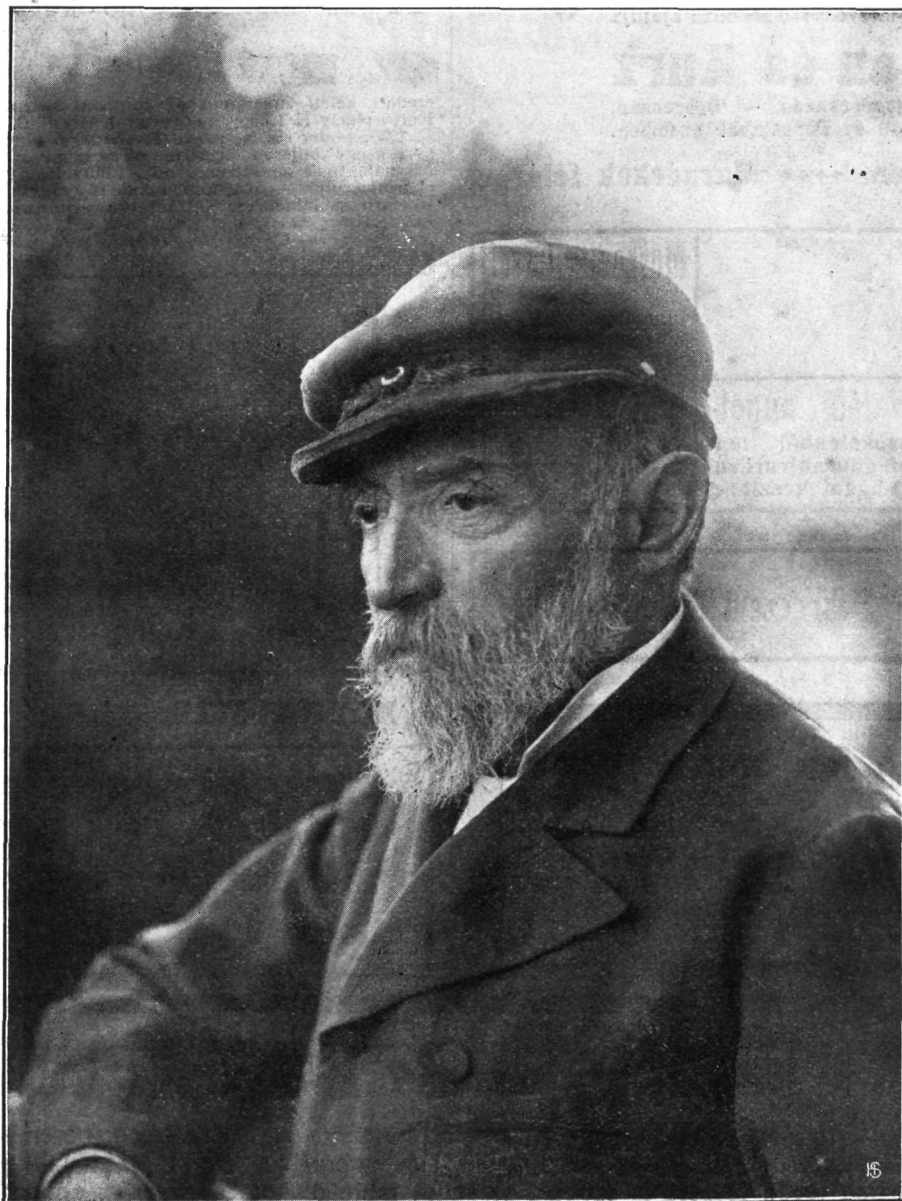
Linoleum, viaszosvászon s
gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

DONOGAN ÉS SOMOSSY
DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-
nemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK!! ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS!!

KISS JÓZSEF költő, akit a király a Ferencz József rend középkeresztjével tüntetett ki.

Mihalovits Jenő

Kigyó-gyógyszertárát
junius hónap közepén
Piac- és Széchenyi-u.
sarkon (a volt Máyer-
féle üzlet) helyiségeibe

++++ helyezi át. +++++

**Nagyobb vételek folytán legújabb divatu
gyapju szöveteket**

férfi ruhára és legfinomabb női oostüm
szöveteket mesés olósó árakban ajánlja

Domán és Kurz

posztó nagykereskedő. — Debreczen,
Piac-utca 49. sz. Főpostával szemben.

Maradékok féláron. +++++ Maradékok féláron.

<p>Moskovits József uri szabó, Piac-utca 26. szám Városi új bérház.</p>	<p>Moskovits József uri szabó, Piac-utca 26. szám. Városi új bérház.</p>
<p>Valódi angol- szövetekből leg- elegánsabb uri ru- hákat készít: <</p>	

Hirdessen a Debreczeni Szemlében!

Nem fáj a feje másnap ha
Littke pezsgőt iszik

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdeklődéségekben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztéses és
jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruáraktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabbai takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

Ifju és szép lesz Ön is, ha a

Z E I D I J J E

eredeti keleti arccrémét és szappant használja. Próbátégely 80 fillér,
Kettő-tégely K 1.60, nagy aranytégely K 2.40, szappan K 1, mosópor
K 1.50, puder (fehér, rózsás, és crème) á 2 K. Fleur de Roses „Zeidijje”
(3 K), egy teljesen ártatlan piros színű rózsafesték, amelyet kiválóan
használnak sápadt arcu nők. Előnye, hogy az arc mesterséges színet
el nem árulja. — Kapható minden gyógyszertárban, drogeria és illat-
szertárban. Sokszorosan kitüntetve. Utánzattól óva intünk. Egyedüli
előállító: Parfümerie Orientale „Zeidijje” G. Proche Brcka
Boszna. Főraktár a Török gyógyszertárban Budapest.

KEZTYÜK, KÖTSZEREK
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárban

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. +++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

„NAGY” PENSIO, DEBRECZEN, PIAC-U. 59

(Steinfeld palota). A város legszebb helyén, fővárosok mintájára legfényesebben berendezett kényelmes szo-
bakkal, gyönyörű hall, fényes, tágas ebédlő, fürdők, helyi és interurban telefon (szám 11—64). Ebéd- és vacsora
abonnoment. Átutazásban levők részére is szobák, valamint table d' hôte szervírozás. ooooooooooooooooooooooooooooo

MÉRSÉKELT ÁRAK. KITÜNŐ KONYHA. EBÉDIDŐ 12—2 ÓRÁIG. VACSORÁIDŐ fél 8—9 ÓRÁIG.

Jegyzetek egy Pünkösdi cikkre.

(A vallás ellen.)

A Szabadgondolkodás Magyarországi Egyesülete viharos népgyűlésén — mely a vallásoktatásnak az iskolákból való kiküszöbölése érdekében tartatott — nem egyszer hangoztatták azt a momentán jól hangzó és kibékítésre törekvő mondást, hogy hiszen a világért sem a hit ellen akar e tiltakozás irányulni, sőt a vezérszónokok a vallás *szükséges* voltát sem tagadják, csak mint kötelező tantárgyakat szeretnék az iskolából eltávolítani s mint a család „magánügyé“-t a kellő helyre degradálni.

Hogy ez a kijelentés mekkora következetlenséget tartalmaz, azt nem is igen kell hangsúlyoznom. Ha a jövő nemzedék nevelésénél csakugyan szükséges a valláserkölcsei oktatás és alapozás, — amint hogy még e tul radikális tábor néhány előkelő lelkű embere is talán ösztönszerűen, beképzelt elvei ellenére érzi — akkor ez már nem képezhet semmiféle magánügyet, hanem szükségszerűen a *közérdeket* kell szolgálnia; még pedig az iskolákban való terjesztés által, *mint ahogy minden szükséges és hasznos tudnivalót e közheletről kell hirdetni* és nem a családok bizonytalan s kontroll nélküli munkájára bízni!

A népgyűlés egyik szabadgondolkodó szónoka pedig azt kiabálta az ellenkező véleményt képviselő tábor felé, hogy a hit csak butává teszi az embereket. Látszik hogy a természettudományok egyoldalú tanulmányozása milyen szűk látkörűvé és elfogulttá teszi az embereket. Hiszen éppen a világlörténelem legnagyobb és legmélyebb szellemi gondolkodói mind az isten eszmének és a lélek magasabb renddelletetésének voltak hívei. Ne felejtsek el, hogy Voltaire — a szabadgondolkodók nagy embere — az utolsó pillanatban, halála közeledtét érezve, mintegy keresztülhuzva egész életének cinizmusát, kápolnát épített e felirással: Voltaire — az Istennek. Mintha e tetteivel előrevetelte volna árnyékát az egész materialista irány szükségszerűen bekövetkezendő végfelvonásának!

Nem egyszer irtam én azt már meg, hogy a szélsőségek séhásam képviselhetik a célhoz vezető irányt. Valamint a vak-hit, a bigottizmus az emberiség gyermekkorát szimbolizálja, éppen úgy az Isten eszmének könnyelmű eldobása, korunk féktelen szabadosságáé, sőt a kamaszdó kor reakciójának tekinthető, melyől egy törvényszerű visszafordulás hozza majd meg az, a közreputon haladó érett irányzatot, mely az igazi felelősséggérzettel járó szabadsághoz vezet az emberiséget.

A humanizmus mindig fejlettebb korszakaiban, midőn az embertárs szenvedése fáj az egyének legjobban, elképzelhetetlen, hogy az igazságosabb külső berendezés mellett a lelki tragédiáknak egyedüli ellensúlyozóját, a szív örületes fájdalmainak egyedül vigasztalóját: a vallást csakugyan megsemmisíteni kívánják! Mit használ a puszta kenyér és Darwin teóriája a nagy lelki és testi szenvedésekkel, különösen pedig a koposó borzalmaival szemben! Ha nekem a lelkem majd megszakad egy sir behantolásánál, ahová egy kiszenvedett testtel talán az egész életemet beletemettek, vajjon mer-e engem valaki józan ésszel egy darab kenyérrel megkinálni, vagy a természettudomány legvégső kifejtésével: a test felbomlásával, az egész egyéniség végmegszűnésével vigasztalni?! Mert joggal feltételezhetjük, hogy korunk sokat hangoztatott humanitása valamit csak kíván az élet legkegyetlenebb időszakába nyújtani?!

Amíg a földön az anyagi jólétől független lelki gyötrellem, reménytelen betegség és lelki fájdalmak, a legpusztítóbb betegségek ellen sem tud egyhamar sem-

miféle gyökeresen gyógyító felfedezést tenni, sőt az időként nagy trinfussal hirdetett találmányok: a rádiumok és Röntgen-sugarak kipróbálatlanságuk miatt ezideig inkább ölnek, mint gyógyítanak, addig lelkismeretlenség és kegyetlenség a kétségbeesésével és mélységes gyászával magára maradt emberiség lelkéből még azt a gyengén viszhangzó megváltói szót is: „ne féljete, én veletek maradok a világ végezetéig“ — kiölni akarni. A legnagyobb szívtelenség a sirboltokból felénk hangzó egyedüli vigasztalásunkat: „mit keresitek a holtak között az élőt“? — örökre elnémitani.

És ha ezentul az iskola elzáródik a vallásoktatás elől, a magyar családok zöme pedig e „magánügy“ felkarolása helyett folytatja a zsuozást, divathajhászt, kaszinózást és orfeumozást, mint eddig, egész biztosra vehetjük, hogy egyelőre legalább (mert a fenkölt eszméket véglegesen megölni sohasem lehet) elhalványodik az evangéliom áldott szava, a nemzeteket fentartó erkölcs, szeretet, kegyelet és az élet és halálban való felemelő reménység mind a materializmus közönséges, szárnyalninemtudó gondolatába fulad bele.

Ma lépten-nyomon hangoztatják, hogy immár nem a külső irányzat: a művészet vagy irodalom van hivatva nevelni a közönség lelkét, mintahogy mi régiek azt becsületesen elgondoltuk, hanem megfordítva, a nagy tömeg lelkének vagy izlésének (legyen ez a lélek vagy izlés bármilyen) van egyedüli joga, pld. egy jó vagy rossz irányu szindarobot tetszése szerint szórakozás szempontjából fentartani vagy örök időkre elvetni. Az Ur Isten legyen hát irgalmas ahoz a jövő művészetéhez és irodalomhoz, mely a mainál még lazább erkölcsű és lelkileg neveltebb tömeg szuggesztíójától fog függeni.

Egy protestáns asszony.

KRÓNKA.

A hidegvíz-kurákról.

A hidegvíz — így, egyszerűen — nem minden hideg vizet jelent, hanem azt a vizes gyógyítási módot jelenti, amivel nem nagyon régen még kivétel nélkül minden ideges embernek meg kellett próbálnia. A hidegvíznek csodálatos becsülete volt orvosok és betegek előtt, minden ideges szimptomával minden orvos minden beteget bizalommal küldött a hidegvízbe és a betegek bizalma se csökkent, noha látnivaló volt, hogy a hidegvíz már nem is gyógyítás, hanem életpálya az igazi idegbetegnek. Aki egyszer benyitott a fakadás helyiségebe, az a javulás állandó tünetei között, vagy egyforma, egyhangú és egykedvű állapotban jött vissza időnkint, ameddig meg nem unta. Nagyon sok betegnek használt a vizkura, mindenki dicsérte, hogy milyen jót tesz és kinek nem használt, az is csak óvatosan merete azt mondani, hogy „használt, de aztán nem tartotta be a kurát“ — vagy más ilyen „de“ kezdetű mondatot mondott hozzá. Hogy a hidegvíz talán nem is olyan általános ideg-örvosság, azt hallgatag megegyezéssel letagadták egymás előtt és maguk előtt is a betegek is, az orvosok is. Az orvosi praxis nem tudott mihez fogni az ideges tünetekkel, tehát betegnek, orvosnak egyformán lelki szüksége volt, hogy bizhasson valamiben. És ez a valami hosszú ideig főképpen a hidegvíz volt, mellékesen pedig olyan apróságok, minthogy *szórakozzon, adják férjhez, házasodjon meg, menjen utazni, szedje össze az akarateréjét, magának nincs semmi baja, ugyan ne tulozzon, tudom már, igyon sok tejet* és a bróm.

Igazi gyógyításban igen ritkán volt része idegbetegeknek, mivel pedig ezenkívül a hidegviznek állandó ideges lelkesedéssel csináltak reklámot azok az ideges emberek, akik a viláért se szeretnének megszabadulni az idegességüktől, csak meg akarják a lelkiismeretüket nyugtatni azzal, hogy gyógyíttatják magukat: a hidegviz becsülete állt rendületlenül, a közönségben áll még ma is és igazán kell némi erőlködés, hogy a hidegviznek ekkora szélhámos-karriéréje után még objektív nyugalommal lehessen róla beszélni. Most már azonban mégis lehet, mert most már letűnt (az orvosi tudományban letűnt) a hidegviz erőszakos uralma; a minden idegességek gyógyító írja helyett most olyan orvosság, mint a többi és meg kell vallani, hogy csakugyan igen jó hasznu orvosság. Akkor, amikor.

Amióta nem isten a hidegviz, csak orvosság, azóta már azt is tudjuk, hogy mikor, azt is tudjuk, hogy miért.

Először: miért? ... Meglehetősen egyszerű a dolog: minden hideg, vagy meleg, ami a testünket éri, ugynevezett *bőringer*, azaz: a bőrünket érinti, a tapintó, hideg-melegérző, fájdalomérző bőrdegeket és a bőrnek igen izgékony erecskéit. A bőrünk *általános érzése* a jóérzésünknek igen fontos része, tudjuk jól, hogy nedves, dörzsaóles, vagy másképpen bőrizgató ruha milyen intenzív kellemetlenség. Ez a dolog *érzelmi* része. A fizikai része az, hogy a bőr óriási felület, tehát igen sok ideg végződik rajta és igen sok vér van benne, — tehát az idegrendszeret egyszerre igen sokfelől lehet az egész bőrt érő hatásokkal izgatni és a bőr ereinek a tágulása, vagy szűkülése az egész vérünk elosztódásában igen fontos: ezért érezzük olyan intenzív jó, vagy rossz érzésnek a bőrünk állapotát. A vizkura (mindenfélé) a víz nedves tapintása és hideg, vagy meleg volta által ingerli a bőrünk idegeit és ereit (vagyis az erek idegeit). Vagy hidegebb a bőrünknel, vagy melegebb: ez az első fődolog. Ha hidegebb, az erek összehúzódnak és a testünk belsejébe kerül több vér; ezt borzongó érzés és több-kevesebb ingerültség kíséri. A hidegviz tehát *izgatószer*, nem csillapítószer, mint hinni szokás. Tudni kell azonban, hogy sok izgalmas lelkiállapot van, ami tulajdonképpen általános elernyedést, fáradtságot jelent: az ilyen csakugyan lecsillapíthatja a testét érő és az anyagforgalmát fokozó enyhe izgalom, amilyen a hidegviz. Azokban az állapotokban, amelyeket a tulajdonosaik büszkén szoktak a „tulságos munkából“ származtatni, amelyek sokszor nem annyi nyira beteges, mint a szó igazi értelmében fáradtsági állapotok, nagyon jól tehet az ilyen vizkura. Egészen véve azt lehet mondani, hogy a kissé kimerült, egészséges embernek igen hasznos, kellemes és edző dolog minden fajta hidegviz. Akinek csak üdülés kell, annak az üdülésre semmi sincs jobb hatással, mint az okos vizkura.

De csak az okos vizkura, ellenben igen rossz dolog az a vizkura, amely tulságosan tudományos és amelyet százféle árnyalatban rendelnek egynémely speciell vizkurás fürdőhelyen. Van egy pár fürdőhely, amelynek a vizkurák adják meg a nevezetességét és amit azokban csinálnak ideges emberekkel, az ellen már itt a közönség színe előtt is fel kell háborodni. A vizkura hatása olyan egyszerű, amint az előbb elmondtam és az okos vizkura ahhoz mérten nem is állhat sokból. Súlyosabb lelki tünetek, félelemérzések, szorongások, kényszerű gondolatok, érzések, cselekedetek ellen természetesen nem ér semmit: azoknak lelki gyógyítás kell. Könnyebb fajta „idegesség“ — inkább csak kimerültségi — állapotokban pedig,

amikor kevés vizkurával csakugyan sokat lehetne segíteni, végtelenül sokat ártanak azok a komplikált és mindennap négy-ötször ismétlődő intézeti vizkurák, amelyek arra tanítják a betegeket, hogy egész nap csak a betegségükkel foglalkozzanak és amelyek több enyhe betegből csináltak már súlyos és kellemetlen hypochondert, mint ahány liter vizet elcsatoltak velük. Súlyos eseteket elhanyagoltak ezek az intézetek, enyhéket súlyosakká tettek, de egy istenes célt mindegyiknél mindig elértek: hogy a következő évben megint ujrakezdte valamennyi... A kurát tudniillik, mert hisz a betegségét abba se hagyta.

PANASZ.

A Debreczeni Szemle számára írta: Szabolcsi Ella.

*Rózsaszín szárnyaim letörted Élet!
És úgy maradtam csonkán, sután . . .
En forró ajku, vágyódó szívü,
Szegény, szomorú, árva leány.*

*

*Mellettem, elöttem, mindenütt egyre,
Csákányok, pörölyök ütése hull,
Dalol a munkás, párjára nevetve . . .
S én csak itt állok társtalanul.*

*

*Munka nem serkent, új kedv nem tüzel,
Fájón, könnyezve hallgatom daluk,
Nézem az óra lomha mutatóját
S minden ütése a szívemre hull.*

*

*Most a reményt kopácsolják ott széjjel,
Most a mosolyt, az életörömet,
Szeretni vágyom s nincs ki szólna hozzám,
Szeretnék élni s élnem nem lehet.*

*

*Eléri már végre az óra a delet,
Megáll a pörölyök csattogó ütése,
Könnyebben sóhajtvá kilépek a gyárból,
Arcom a déli nap megcsokolja égve.*

*

*Vágyódó szemmel néznek rám az utcán,
En visszanéznék rájuk epedőn,
S egymagam járok, elhagyottan, árván,
Várva, míg ifjuságom elrepül.*

*

*Lassan lépkedve érzem, hogy veszttem el,
Most reményt, majd az életörömet,
Csevegni vágyom s nincs ki szólna hozzám,
Szeretnék élni s élnem nem lehet.*

*

*Rózsaszín szárnyaim letörted Élet!
És úgy maradtam csonkán, sután
En forró ajku, vágyódó szívü,
Szegény, szomorú árva leány . . .*

Nagy sikerek után még a királyok is parvenük lesznek.

Bródy S.

A sokszor leócsárolt opportunizmus kilencven százalékban életbölcesség, egy egész élet tapasztalata és felszívódott műveltsége.

Hogy vagy?

Lehet, hogy önök, előlvásván ezt a fölösleges kis lap-töltelékét, megneheztelnek rám, amiért a nagyképi tanulmány alcimet adtam a cím alá, mint-hogy semmi mélyebb fajta bölcseséget nem élveztek ebben az igénytelen közleményben. Am a minden-nap ezerszer meg ezerszer elröppenő Hogy vagy? és azok a változatok, amelyek e körül a kérdés körül kifejlődnek, én nekem régi, régi is örökös tanulmányom, problémám, izgalmam és szenvedésem. Megpróbálom ezt itt önök előtt fejtegetni, komolykásan köhécselve egy kicsit. Ehö, ehö.

Az ember találkozik az utcán egy barátjával, nem is barátjával, csak olyan ismerőssel, aki mellett úgy érzi, mégse lehet egy szívtelen szervuszszal elmenni. Hát megállnak egy pillanatra. *Hogy vagy?*

Az ilyen ismerősök többféleképpen válaszolnak erre a kérdésre. Egyik azt mondja: Köszönöm, jól, hát te? A másik így felel: Megvagyok. A harmadik: Na, élünk, barátom. A negyedik: Vagyok. Az ötödik: Csak úgy, mint a szegény legény gazdag városban. Vannak, akik viccesen formulázzák: Hát vagyok? Sokan ezzel a fülbemászó sablonnal élnek: Szo, szo, lá, lá. (És a fejükkel billegetnek hozzá, mintha a cigány most rezzentett volna rá a nótára, a tenyerük meg jobbra-balra lendül, mint a monop-lán elindított motorjának a csavarja).

A Hogy vagy? azonban ezzel elintéződött és a két egyén örömteli gyors nevetéssel kezét rántva, elválik és megy ki-ki a maga útjára. Ehö, ehö, most jönnek a nehéz gyerekek, akik nem érik be ezekkel az itt elsorolt fürgé és kényelmes kis szólamokkal, hanem, ha mitsem sejtve, azt mondom: Hogy vagy? elkámpicsorodik az arcuk s így szólnak: Rosszul, kérlek, rosszul. Most már csak nem mehetek tovább, míg futtában meg nem kérdelem: Nono, csak nincs valami baj? Deeeehogy nincs, deeeehogy nincs. Képzeld, a múlt hónapban meghalt a sógorom. Most már elkomorulok, borzasztó, nem is ismertem szegényt. Lenézek a földre. Csönd. Különböznél hogy vagy? — akarok tovább élni. Hát az illető kipakol: hogy iszonyuan meg van hülve, hogy ennyit, meg ennyit leadott tegnap a kártyán, hogy behívták fegyvergyakorlatra és hogy elhagyta a szeretője, akinek két szoba konyhát bérelt a Sziv-utcában. Nekem persze mindenre hmgetni kell és c, c, c-t muzsikálni és lopni itt az időt és váratlanul idegem bánatokkal kell elfüggönyözni ifju tekintetemet.

Szeretnék könyörögni előtte, hogy ne bántson már, de ő jámbor és vak önzéssel huz bajai sötét ernyője alá, fel nem gondolva, hogy ez nekem nem jó és hogy ugyse segíthetek rajta és hogy elég mindenkinek a maga baja és nem látja, hogy kántálása közben én, a másik önző, meg-megfordulok az arra siető szép nők után és egyáltalán szeretnék már ebből a török-rabságból szabadulni és vigabb életet folytatni. Nincs igazam?

(-) **A polgármester választás mozgalmái** egy hullámveréssel újból felszínre kerültek a héten. *Márk*

Endre udvari tanácsos pártja életjelt adott magáról, jelezve, hogy a mozgalom ereje nem halt meg, csak pihen s hogy amennyire szükséges, folyton permanenciában áll a figyelőképessége. Ekkor ugyan-csak megállapítást nyert, hogy a népszerű podehtajelölt megválasztása, a mostani számítások szerint, „több, mint bizonyos“. Mi a magunk részéről nagy örömmel tapasztaltuk, hogy a szervezkedés munkája, — ilyen formán, — egyetlen pillanatra sem szünetel s hogy a mozgalom őrszemei nem merülnek el öntelt tétlenségben, valamint, hogy a választás idejére egyre nagyobb lesz a Márk-tábor.

*

(?) **A gyógyszerészek** is sztrájkoltak Debreczenben. Kizárólag budapesti kollegájuk mellett tüntettek ezzel a sztrájkjal s így — nagyon helyesen — a sztrájk nem tartott sokáig. Mi nem beszélünk arról, hogy mennyiben volt jogos a debreceni sztrájk, de mindenesetre megnyugtató volt, hogy a mostani időkre esett a munkaszünetelés, amikor egy-két nagyobb forgalmu gyógytártól eltekintve, sehol sem volt nagyobb méretű és nagyon sürgős a munka. Az eseményekből azonban az okos embernek le kell vonni a következtetéseket s jó lesz már most gondolkodni olyan berendezkedésről, hogy egy alkalmatlanabb időben bekövetkezendő újabb munkaszünetelés miatt ne legyen kitéve az **anélkül** is első sorban és szó szerint szenvedő **embere**iség.

*

(!) **Méliusz fája** néven ismeri a növénytudós világ azt a debreceni liceumot, amely a református egyház régi házának vas ablakvédőjére futott fel azután századokon keresztül vastag törzsű fáva izmosodott. Ugy is mint emléket, ugy is, mint a természet egyik csodás érdekességét — nagyon helyesen — megmentették a református bérpalota építése alkalmával. El is határozták, hogy csinosan elkerítik, talán fehérrással is ellátják. Addig pedig körülácsolták építész-oszlopokkal... És?! Eddig van! Az emlékfá mai állapotában ot „disztelenkedik“ a büszke paloták előtt. Pedig a hanyagságot még a térrendezéssel sem lehet indokolni, amelynek programja későbbi időbe nyulik. Mert hiszen a terület kell a fához képest rendezni és nem megfordítva a fát elhelyezni a térrendezés terveihez. Ezt az érdekes emléket már most kellene modern köntösben átadni a nyilvánosságnak. De ugy látszik, a Méliusz fájáról az egyház megfeledkezett, a város pedig tudni sem akar róla. A dolog egyébként nem a városra, hanem a református egyházra tartozik, amely a tér kisajátítása révén szép summa pénzhez jutott. Ebből a pénzből ugyancsak telne az éppen és első sorban református vonatkozásu emlék modern módon való beállításának munkálataira, ami talán száz koronába se kerülne a vasrács ügyes lefűrészelésével s a fa alkalmatos megtámasztásával egyetemben. A református bérpalota illusztris lakóinak fejedelmét, Balthazár püspök urat figyelmeztetjük egykori nagynevű elődjére, a Méliusz püspök nevére elnevezett emlékfá sorsának további intézésére. Ne feledjük el, hogy az első sorban református egyházi vonatkozásu emlék.

*

— **Vajda János** siremlékét leplezik le legközelebb és ez emlékművet egy szobrásznő készítette, Somló Sáríka. Akit a nő iránti érzelem egy egész életen át hasított, Vajda Jánosnak utolsó emléket női kezek készítették. A halott költőt az egész női

nem engeszteli meg most. Nők bántották, ám az is nő, aki jó hozzá. Akivel életében találkozott, az rossz volt és aki halála után rá gondol, az a legjobb. Ha fordítva lett volna? Akkor egy szenvedő költővel lett volna kevesebb és mi a fájdalom halhatatlan verseinek százával volnánk szegényebbek. Talán jobb, hogy így van. Neki is jobb, mert ha életében valaki nem kinozza olyan nagyon, akkor most, halálában, egy másik sem akarna olyan nagyon jó lenni ő hozzá.

*

(-+) **Medardusz** az idén is esővel köszöntött ránk. Ha a jóslás beválik, — már pedig olyan sokszor bevált, — most már 40 napig egyetlen nap sem mulik el eső nélkül. Tavaly nemcsak bevált a 40 napos eső, de 100 napos is lett belőle. Az ország minden részéből szomorú jelentések érkeznek a termést illetőleg s azt mondják, annak már az eső, vagy szárazság nagyon keveset árthat, de a kapás növények helyzetén még sokat lendíthet a kedvező időjárás.

*

Janatka Alajos kereskedelmi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-úton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

Kiss József kitüntetése.

Korszakok jöttek, korszakok multak, irodalmi, költői irányzatok váltakoztak; jöttek az új troubadourok, járatlan mesgyéket tapodók, új hangokon szólók... és Kiss József elmúlt évtizedek, valamint a jelen kor legnagyobb költője maradt mindig egy és ugyanaz: a legfrisebb, legigazabb nagy költőnk. Páratlanul, egyedül állóan...

És ez nem az én véleményem csak, nem is csak a tied, vagy az övé, hanem az egész országé. És a külföldön is, mint a magyar költők fejedelmét ismerik őt, akinek gondoktól barázdás homlokán osztatlan babér virul.

Most babéros homlokára rásütött a királyi kegy napsugara... Csodálatos... Csak most, mikor mi azt hittük, hogy régen kitüntetésben részesítette már Kiss Józsefet az uralkodó... Hiszen nálánál milliószor kisebb emberek, értékességükben sokadmagukkal osztozkodók is részesültek már u. n. *legfelsőbb* kitüntetésben. De ne rekriminaljunk. Minden úgy van jól, ahogy van. Örülünk a nagy poéta kitüntetésének, abban a tudatban, hogy a lelki megelégedés talán ha csak egyetlen mosolyt is, de mégis derűt lop a nagy költő dalos ajkaira, honorálván ezzel a mosollyal a király, talán elkésett, de mégis jóságos figyelmét.

A Csokonai-kör holnap, vasárnap tartja rendes évi közgyűlését. Ünnepe lesz ezen a napon a Csokonai-háznak, ahol is bizonyosság tételik majd arról, hogy a Csokonai-kör az anyagiakban nagyon is szomorú elmúlt esztendőben is hűségesen szolgálta kitzűött szép célját, népszerűsítette szorgos munkálkodással a magyar nemzeti irodalom szeretetét. Az élet, a szomorúságos élet nem kedvezett az elmúlt esztendőben a lelki szórakozásoknak. Irtózatos harcban állottunk a megélhetésért a sorssal, egymással, s régi igazság, hogy nehéz harcok

alatt elnémulnak a Muzsák. De a viszonyokhoz mérten eredményekben még is gazdag a Csokonai-kör elmúlt esztendeje, ami elsősorban Geréssy Kálmán elnök, Szávay Gyula főtítkárral és dr. Kardos Albert ügyvezető títkárral érdeme. A közgyűlés tárgysorozata alább olvasható. Mi csak annyit jegyzünk meg, hogy a választmányi tagok választása egyhangunak ígérkezik, miután a hivatalos lisztának ez alkalommal egyáltalán nem lesz ellenzéke. Ami azt bizonyítja, hogy illetékesek nagy körültekintéssel állították azt össze. A meghívó szövege így hangzik:

Meghívó. A Csokonai-körnek 1914. évi június hó 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor, a Csokonai-házban (Hatvan-utca 23-ik szám) tartandó rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Szávay Gyula főtítkárral jelentése a kör 1913. évi működéséről. 3. A számvizsgálók jelentése az 1913. évi pénztári forgalomról. 4. Számvizsgálók és 16 választmányi tag választása. 5. Esetleges indítványok.

— **A Modern Könyvtárnak** öt pompás, egyaránt nagy irodalmi értékű füzete jelent meg a júniusi könyvpiacon. Dr. Dézsi Imre, aki egyaránt ismert, mint ideg orvos, mint író és hírlapíró „*A nagyságos asszony idegei*” címmel irt a könyvtár számára egy, páratlanul érdekes könyvet. A szórakozottságtól egész az asszonyok köcsagtolláig mindenről szó van a könyvben, mely tudományos témáit belletrisztikusan szórakoztató modorban nyújtja a közönségnek. Nagy sikerét nem nehéz feladat megjósolni. Ára 80 fillér. — *Pesti Séták* címmel Radó Emánuel, az ismert humorista finom rajzokat nyújt a fővárosi életből. A *Gyermek-nap*, *Baccarat* és a többi aktualitások azonban az ország egész olvasó közönségét érdekelhetik irodalom-művészeti kiválóságuknál fogva. Ára 60 fillér. — Az *Apacs* címmel nyújtja a 3-ik füzet Tristan Bernard, a híres francia színműőr legújabb pompás komédiáját. Az érdekes és a maga nemében ritka tárgy apacs-komédiát nagyszerű készséggel fordította le Adorján Andor. Az ára 60 fillér. — *Ritta meséi* címmel Méray Horváth Károly legsikerültebb elbeszéléseit tartalmazza a következő füzet. Ritta asszony, a „*nagy nő*” beszél el igazán kalandos történetét, sokoldalú szerelmeit a könyvben, melynek ára mindössze 40 fillér. — Heller Gottfriednek, a nagy német novellistának klasszikus értékű *Hét legendája* fejezi be a júniusi sorozatot. A hét novella valósággal műremeke a német litteraturának. Igazán hézagot pótol a Magyar Könyvtár, hogy e pompás elbeszéléseket lefordította. Ára 80 fillér.

— **Olcso Jókai.** Regények, elbeszélések, emlékezések változatos sorát kínálja a nagy költő remekei olcso kiadásának legújabb tiz száma is. A 201. szám „*Egy nagy élet apró emlékei*”, mely Kéki Lajos bevezetésével és jegyzeteivel Jókai legérdekesebb emlékeinek egy részét foglalja egybe. Ezek az emlékezések több füzetre fognak terjedni. Amit itt Jókai önmagáról, barátairól és ellenségeiről elmond, abból mestéri vonásokkal rajzolódik ki a nagy költő legendás alakja épp úgy, mint mozgalmas kora. A 202. szám címe: „*A Nemzeti Színház multjából*”. Ebben Ady Lajos gyűjtötte össze és látta el bevezetéssel és jegyzetekkel Jókainak olyan írásait, melyek a nemzet első színpadjának történetéből örökítenek meg érdekes mozzanatokat. A 203—207. szám „*A gazdag szegények*”, a 208—210. szám pedig „*Asszonyt kísért*” — *Istent kísért*. Mind a kettő regény — Jókai regény a javából. Az Olcso Jókai egy-egy száma 40 fillérért minden könyvesboltban, trafikban és vasuti állomáson kapható.

— **Leonardo da Vinci.** Azok közül a drámák és regények közül, melyek a reneszánsz-ból meritik tárgyukat, egyetlen egy sem vert olyan nagy port fel, mint Mereskovszki Leonardo da Vinci-je. Egy csapásra lett világhírűvé és ma éppen olyan szenzációként olvassák, mint néhány évvel ezelőtt, első megjelenése idejében. És méltán. Most éppen olyan tökéletes, mint történeti korrajz, mint amilyen érdekfeszítő, mint regény. Nemcsak Leonardo da Vincinek, ennek a szellemóriásnak alakját rajzolja meg mesteri vonásokkal, hanem frappáns élethűséggel varázsolja elébünk Leonardo többi nagy kortársát, a reneszánsz világhíres művészeit, hőseit, politikusait. Mereskovszki ragyogó lámpással világít bele a reneszánsz lelkének legmélyére. Megérteti velünk ennek a kornak rendkívüli erényeit és rendkívüli bűneit. A világhírű munká az *Athenaeum Könyvtár* két legújabb köteteként jelent meg, az ismert izléses kiállításban. Mindkét kötet borítékklapját *Basch Árpád* finom munkája: Leonardo da Vinci arcképe díszíti. A két kötet ára 3 korona 80 fillér. Minden könyvkereskedésben kapható.

Ha nem pukkadtam volna meg idő előtt, elhomályosítottam volna az egész hitvány csillaghadat, dicsekedett az ócska rakétahüvely.

Váld meg, óh polgártárs, hogy a hercegnél, aki nem fog veled kezét, mégis csak arcátlanabb a drótosót, mikor feléd nyújtja a kezét.

1043—1914 v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságának 1914 V./—VI. 369/2. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint *Chemische Fabrik* részére debreczeni lakostól 51 K tőke, ennek 1914 év január hó 1. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 39 K 72 fill. perköltség erejéig 1914 évi április hó 10-én biróilag felülfoglalt és 2700 koronára becsült pénzszekrény, üzleti berendezés és egyéb ingóságok 1914 évi június hó 16-án, délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Piac-u. 20. és Hatvan-u. 2. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914 évi május hó 14-én.

Oláh Géza,
birói kiküldött.

837—1914. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Révi Nándor debreczeni ügyvéd által képviselt Hajdumegyei Népbank végrehajthatónak végrehajtást szenvedő elleni 2300 korona tőke, ennek 1910. év ápr. hó 16. napjától-járó 8% kamata és eddig összesen 416 korona 66 fillér perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbíróság 1913—V. 375 számú kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél 1913. évi július hó 16-án biróilag lefoglalt és 2923 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek, Debreczenben, Ferenc József-u. 60.

szám alatt és folytatva a Nagyelepen az 51. szám alatt leendő megtartására **1914 évi június hó 16-ik napjának délelőtt 10 óráját tűzöm ki**, amikor a foglalás alatt levő sertések, lovak, tehének, és egyéb ingóságok, — amennyiben időközben részfizetés történt, annak betudásával, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1914 május hó 24-én.

Gáll Vilmos, kir. bir. végrehajtó.

1132—1914. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbíróságának 1914 V. III. 412/2. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint Általános Forgalmi Bank részére debreczeni lakostól összesen 63 kor. 40 fill. perköltség erejéig 1914. évi március hó 8-án biróilag lefoglalt és 1160 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1914. évi június hó 20-án, délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Nap-u. 9. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi május hó 25-én.

Oláh Géza, birói kiküldött.

1156—1914. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbíróságának 1914. V. IV. 362/2. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint *Deutsch F. cég* részére debreczeni lakostól 69 kor. 72 fill. tőke, ennek 1914. év márc. hó 21-ik napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 42 kor. 70 fill. perköltség erejéig 1914. évi május hó 1-én biróilag felülfoglalt és 1050 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1914. évi június hó 17-én, délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Piac-utca 64. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi május hó 21.

Oláh Géza, birói kiküldött.

1040—1914. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbíróságának 1914. V. IV. 334/2. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint *Dr. Lederer Miksa* részére debreczeni lakostól 32 kor. 80 fill. tőke és eddig összesen 12 kor. 76 fill. perköltség erejéig 1914. évi április hó 9-én biróilag felülfoglalt és 1070 koronára becsült butorok, irógép és egyéb ingóságok 1914. évi június hó 15-én, délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Verbőczy-u. 2—4. sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1914. évi május hó 15-én.

Oláh Géza, birói kiküldött.

Villamos SOVÁNYÍTÓ-kurák (degrassator) megkezdődtek. Előjegyzéseket elfogad a Simonffy-utcai VIZGYÓGYINTÉZET. Prospektus. Telefon 12-64. A VIZGYÓGYINTÉZETBEN MINDENFÉLE KURÁK ALKALMAZTATNAK.

VALÓDI édes, nemes szegedi paprika különlegességek óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő
fűszer- és gyarmatárú nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

GAMBRINUS

SÖRCSARNOK ÉS ÉTTEREM
DEBRECZEN, PIAC-U. 28.
A VÁROSI BÉR-PALOTÁBAN

A mai kor igényeinek a legdisebbben modern, világvárosi berendezéssel. Utcai pálmakert a passagében. Páloly rendszer. Nagy gonddal kezelt konyha. Zona rendszerinti villásreggeli különlegességek. Speciális delutáni uzsonnák. Meleg konyha éjfélig. Havi étkezések a legméskeltebb áron. Kötő kőbányai sörök. Pilseni őstörzs (U rquelle). Müncheni Paulauer sör. American-bar rendszerü italkimérés. Különleges likörök poharank nti kimérése. Saját szőlőtelepem termelt borok kimérése. Tokaji szőlőmön termelt boraim klmérése. Előzékeny kiszolgálásról gondoskodom és kérem a nagyérdemü közönséget, hogy eddigi kegyes pártfogásukat ezen új vállalatomnál is fenntartani sziveskedjenek.

MÁRKUS JENŐ vendéglős.

Dr. SZTANKAY ABA

gyógyszerész és a bölcsészet tudora volt tanársegéd ajánlja a nagyérdemü közönség becses figyelmébe a modern kor igényeinek megfelelő :: berendezésü :: s felszerelt gyógyszerterát. ::

Szt. Anna-u. és Atila tér sarok. - Gyógyszertár a „Nádor”-hoz

APOLLO

MOZGÓ SZÍNHÁZ.

Szombaton és vasárnap

Előadások kezdete 3., 5., 7. és 9 órákor

A titokzatos X
katonai kémkedési történet 6 felvonásban. — Pompás aktuális kíséző műsor.

Számozott helyek. — Jegyek előre válthatók délelőtt 10—12 óráig az Apolló pénztáránál.

FIGYELEM!

LANTOS CSIPKEÁRUHÁZÁBAN SAS-U. 4.

Tiszta selyem harisnya minden színben párja . . . 3 korona 50 fillér.

UJÍTÁS A ROYALBAN!!!

„ROYAL“ REGGELI:

Kávé, tea, vagy kakaó mézzel és vajjal . . . **ötven fillér**,
sonkával és tojással **egy korona**.
Royal villásreggeli sörrel és kenyérrrel . . . **negyven fillér**.

MEGNYILT AZ ÉTTERMI KERTHELYISÉG.

Elegáns párisi kalapok

GOLDMARK

Szt.-Anna 3. sz. a. üzletében szerezhetők be.

Kérem a kirakatot megtekinteni, hol a legújabb divatu női kalapok láthatók.

Werner Sándor üzlete előkelő uri divatcikkek forása!

Szolid, szabott árak!

Piac-u. 55.

DEBRECZENBEN, Hungária-kávéház mellett.

Állandó nagy raktár: bel- és külföldi divatos kalapokban, kitünő minőségű fehérműekben, valamint szebbnél szebb nyakendő-ujdonságok és minden más férfidivatickek nagy választékban.